

วันที่ 19 สิงหาคม 2556

ที่มา: การเงินธนาคาร

คอลัมน์: World News: เยอรมนีออกกฎหมายบังคับ ผู้ถือหุ้น-เจ้าหนี้คุ้มครองแบงก์ล้ม

สถานการณ์เลวร้ายในระบบการเงินการธนาคารของสหภาพยุโรป (อียู) ในช่วงที่ผ่านมา รัฐบาลในแต่ละประเทศสมาชิกจะเป็นผู้แก้ไข และรับผิดชอบบรรดาธนาคารของตนเป็นอันดับแรก ด้วยการนำเงินภาษีของพลเมือง เข้ามาอัดฉีดเสริมสภาพคล่องหรือเพิ่มเงินกองทุน ให้แก่ธนาคารเจ้าปัญหารายนั้นๆ จนเกิดเสียงวิพากษ์วิจารณ์ถึงความไม่เป็นธรรมแก่ประชาชนทั่วไป ที่ต้องมาแบกรับภาระของสถาบันการเงินที่มีปัญหา ซึ่งมักจะมีต้นเหตุมานจากการบริหารงานผิดพลาด ด้วยความประมาท หรือการทุจริตในองค์กร

ด้วยเหตุนี้ รัฐบาลเยอรมันจึงผลักดันร่างกฎหมายที่ระบุชัดเจนว่าใครคือบุคคลที่ต้องรับผิดชอบกับวิกฤติธนาคารในประเทศเป็นอันดับแรก กฎหมายนี้จะมีผลบังคับใช้ตั้งแต่ปี 2015 ทั้งนี้ กฎหมายกำหนดอย่างเด็ดขาดว่า หากสถาบันการเงินเยอรมันประสบวิกฤติการเงินร้ายแรง และจำเป็นที่จะต้องขอรับความช่วยเหลือจากรัฐบาล กฎหมายใหม่บังคับให้ผู้ถือหุ้นและเจ้าหนี้ของธนาคารรายนั้น ต้องรับผิดชอบก่อน ด้วยการให้ช่วยเหลือทางการเงินในสัดส่วนราว 8% ของหนี้สินธนาคาร หลังจากนั้น ธนาคารจึงจะสามารถรับความช่วยเหลือในรูปตัวเงินจากกองทุนรักษาเสถียรภาพตลาดการเงินการธนาคาร (The Financial Markets Stabilization Fund) หรือเรียกอีกนัยหนึ่งว่า The SoFFin Rescue Fund

กฎหมายฉบับนี้ นับเป็นหนึ่งในกฎหมายอีกหลายฉบับที่เยอรมันกำลังเตรียมตัวให้พร้อม เพื่อความร่วมมือใหม่ของอียู ที่เรียกว่าสหภาพการธนาคารยุโรป The European Banking Union : EBU) ซึ่งเป็นโครงการที่สมาชิกอียูพร้อมใจกันที่จะให้มีหน่วยงานกลางของอียูคอยทำหน้าที่กำกับดูแลสถาบันการเงินของประเทศสมาชิก รวมถึงการเข้าไปช่วยเหลือทางการเงินอย่างรวดเร็ว หรือการตัดสินใจที่จะปล่อยให้แบงก์ล้มละลาย โดยกลุ่มอียูเห็นด้วยที่ต้องมีหน่วยงานกลางเข้ามาทำหน้าที่รับผิดชอบแก้ไขวิกฤตการณ์การธนาคารของกลุ่มแต่ละชาติด้วยกัน ก็กำหนดขั้นตอนของการช่วยเหลือเป็นลำดับ ซึ่งบุคคลที่จะต้องรับผิดชอบและช่วยเหลือทางการเงินแก่ธนาคารก่อนได้แก่ ผู้ถือหุ้นและเจ้าหนี้ หลังจากนั้น จึงจะได้รับความช่วยเหลือทางการเงินจากกองทุนของสหภาพยุโรป ซึ่งจะเป็นส่วนหนึ่งของ EBU โดยกฎของอียูจะเริ่มมีผลบังคับใช้ในปี 2016

รัฐบาลเยอรมัน เร่งออกกฎหมายในทำนองเดียวกัน และให้มีผลบังคับใช้ก่อนอียูหนึ่งปี เพื่อให้ระบบการธนาคารของเยอรมันปรับตัวให้คุ้นเคยกับกฎเกณฑ์ใหม่ หลังจากที่มีการจัดตั้ง ECU อย่างสมบูรณ์ นอกจากนี้ รัฐบาลเยอรมัน ยังเปลี่ยนใจให้กองทุนรักษาเสถียรภาพตลาดการเงินการธนาคารของเยอรมัน หรือ SoFFin ยุติบทบาทปลายปี 2015 แทนที่จะหมดวาระของกองทุนในปีนี้ เนื่องจากรัฐบาลยังไม่ไว้วางใจในสถาบันการเงินของคนที่อาจจะเผชิญปัญหาร้ายแรง ก่อนมี ECU หรือไม่ อีกทั้งผู้ถือหุ้นและเจ้าหนี้ของธนาคารที่มีปัญหา จะมีเงินเพียงพอที่จะพยุงกิจการแบงก์เพียงใด นักวิเคราะห์การเงินการธนาคาร ชี้ว่าการทดสอบความแข็งแกร่งของธนาคารยุโรป หรือ Stress Test ในมิติของอียู ซึ่งจะประกาศผลทดสอบในเดือนตุลาคม 2014 คาดว่าอาจมีแบงก์เยอรมันระดับท้องถิ่น ทดสอบไม่ผ่านมาตรฐานของอียู และจำเป็นต้องระดมทุนเพื่อเสริมความเข้มแข็งเงินกองทุนให้สำเร็จภายใน 6 เดือน นับจากวันประกาศผล ด้วยเหตุนี้ทางการเยอรมันจึงจำเป็นต้องคงกองทุน SoFFin ไว้ก่อน หากแบงก์ในประเทศไม่สามารถระดมเงินทุนอย่างเพียงพอ ตามระยะเวลาที่ธนาคารกลางยุโรปกำหนดไว้

แบงก์อียูขายทอดตลาดสินทรัพย์ 100,000 ล้านยูโร

บริษัทบัญชีชั้นนำของโลก PwC เปิดเผยเมื่อเดือนกรกฎาคมที่ผ่านมา ระบุว่าธนาคารหลายแห่งในยุโรป ได้นำสินทรัพย์ของแบงก์ออกจำหน่ายคิดเป็นมูลค่าราว 83,000 ล้านยูโร นับตั้งแต่ต้นปี 2014 เทียบกับมูลค่าสินทรัพย์ที่ธนาคารยุโรปนำออกขายในปี 2013 มีมูลค่าทั้งสิ้น 64,000 ล้านยูโร สะท้อนว่าการซื้อขายสินทรัพย์ของธนาคารต่างๆ ดำเนินไปอย่างคึกคักในปีนี้ ซึ่งบริษัทบัญชีคาดว่า จะมีมูลค่าซื้อขายทั้งปี 2014 เป็นจำนวนเงินไม่ต่ำกว่า 100,000 ล้านยูโร นับเป็นมูลค่าการซื้อขายที่มากที่สุดอย่างไม่เคยปรากฏมาก่อน

การซื้อขายที่ได้รับความนิยมในช่วงครึ่งแรกของปีนี้ ได้แก่ สินทรัพย์ในกลุ่มอสังหาริมทรัพย์ของธนาคารในไอร์แลนด์ ขณะเดียวกัน อสังหาริมทรัพย์เชิงพาณิชย์ของแบงก์ในเยอรมนีและสเปน ก็ได้รับความสนใจอย่างมาก แม้การซื้อขายสินทรัพย์ของธนาคารในยุโรปกำลังเฟื่องฟู แต่ก็ยังมีมูลค่าน้อย เมื่อเทียบกับมูลค่าสินทรัพย์ประเภท non-core assets ทั้งหมดของระบบธนาคารในยุโรปที่มีมูลค่าถึง 2.4 ล้านล้านยูโร ทั้งนี้ การซื้อขายอย่างคึกคักในปีนี้เป็นผลมาจากนักลงทุนกำลังมองหาแหล่งลงทุนที่น่าจะให้ผลตอบแทนที่ดีกว่า อัตราดอกเบี้ยที่ยังคงอยู่ในเกณฑ์ต่ำและมีแนวโน้มว่าจะทรงตัวอยู่ในระดับต่ำต่อไปอีกระยะหนึ่ง ส่งผลให้บรรดาผู้จัดการกองทุนต่างๆ ที่มีเงินสดมากมาย ได้พยายามที่จะแสวงหาแหล่งลงทุนที่จะได้รับผลตอบแทนงดงาม ขณะที่ธนาคารต่างๆ ในยุโรป ต่างก็กำลังจะมกเข้มแข็งที่จะปฏิรูปการดำเนินงานให้มีประสิทธิภาพอย่างจริงจัง ด้วยการขายสินทรัพย์ที่ไม่จำเป็นต่อการดำเนินงานด้านการเงินธนาคารโดยตรง เพื่อให้งบการเงินของแบงก์เข้มแข็ง

การที่ธนาคารยุโรปทยอยขายสินทรัพย์กันอย่างต่อเนื่อง ได้รับแรงจูงใจจากผลประกอบการของธนาคารเริ่มกระเตื้องขึ้น มีผลกำไรปรากฏให้เห็น ส่งผลให้แบงก์เพิ่มเงินสำรองหนี้สูญและยอมรับการขาดทุนจากการขายสินทรัพย์ของธนาคาร ทำให้บรรดาผู้จัดการกองทุนคาดว่าธนาคารยุโรปมีแนวโน้มที่จะขายสินทรัพย์อย่างต่อเนื่อง ขณะที่ความต้องการซื้อในตลาดยังหนาแน่น ด้วยเหตุนี้ ราคาเสนอซื้อและราคาเสนอขาย จึงไม่แตกต่างกันมากนัก สะท้อนราคาตลาดอย่างแท้จริง

การนำสินทรัพย์ออกจำหน่ายของแบงก์ยุโรป บางส่วนเป็นสินเชื่อที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ แต่ธนาคารก็มีการขายสินเชื่อคุณภาพเช่นกัน และมีทิศทางที่เพิ่มมากขึ้นเป็นลำดับ ในปี 2013 ธนาคารยุโรปจำหน่ายสินเชื่อชั้นดีคิดเป็นสัดส่วนราว 15-20% ของมูลค่าสินทรัพย์ที่ขายทอดตลาดทั้งหมด 64,000 ล้านยูโร ขณะที่ในช่วงครึ่งแรกของปีนี้ ธนาคารยุโรปขายสินเชื่อคุณภาพไปแล้วเป็นสัดส่วนราว 25% ของมูลค่าสินทรัพย์ที่ขายทั้งหมด

บริษัทบัญชี PwC เคยประเมินเมื่อต้นปี 2014 ว่าธนาคารยุโรปน่าจะขายสินทรัพย์ทั้งหมดในปีนี้เป็นจำนวนเงินประมาณ 80,000 ล้านยูโร แต่ปัจจุบัน บริษัทได้เปลี่ยนตัวเลขคาดการณ์ใหม่ เนื่องจากความเคลื่อนไหวของกองทุนเพื่อการลงทุนเป็นไปอย่างคึกคัก มีการระดมทุนเพื่อซื้อสินทรัพย์ของแบงก์ในยุโรปและสหรัฐฯ อาทิ Pimco ได้ระดมทุนเป็นมูลค่า 5,500 ล้านดอลลาร์ เพื่อซื้อสินทรัพย์ของธนาคารเป็นพิเศษ

รัฐบาลจีนได้แต่งตั้งให้ธนาคารชั้นนำของประเทศ China Construction Bank ทำหน้าที่เป็น Clearing Bank ในตลาดลอนดอนอย่างเป็นทางการเมื่อเดือนมิถุนายนที่ผ่านมา เป็นการกระชับความสัมพันธ์ในระดับหนึ่งระหว่างจีนกับอังกฤษ ซึ่งเป็นช่วงระยะเวลาเดียวกันกับนายกรัฐมนตรีจีน Li Keqiang เดินทางไปเยือนอังกฤษ เพื่อประสานความร่วมมือทางเศรษฐกิจและการเงินการธนาคารระหว่างกันให้เฟื่องฟูยิ่งขึ้น

การจัดตั้ง Clearing Bank ในตลาดลอนดอน ช่วยให้เงินหยวนของจีนที่หมุนเวียนอยู่ในอังกฤษสามารถเข้าไปลงทุนในตลาดการเงินการธนาคารหรือตลาดทุนในจีนได้อย่างสะดวก ช่วยให้ตลาดลอนดอน ซึ่งมีฐานะเป็นศูนย์กลางการค้าเงินตราต่างประเทศใหญ่ที่สุดในโลก มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น เมื่อมีการซื้อขายแลกเปลี่ยนเงินหยวนอย่างเสรี ในขณะเดียวกัน เงินหยวนของจีน ก็เพิ่มบทบาทในเวทีการเงินโลกมากขึ้น แม้ว่าก่อนหน้านี้ ทางการเงินได้มีการจัดตั้ง Clearing Bank ในเมืองสำคัญๆ มาแล้ว อาทิ แฟรงก์เฟิร์ต และ สิงคโปร์ แต่ตลาดลอนดอน มีปริมาณการค้าเงินหยวนค่อนข้างมากอยู่แล้ว ประมาณ 60% ของการชำระเงินในรูปสกุลเงินหยวนเพื่อการชำระระหว่างเอเชียและยุโรป ดังนั้น การจัดตั้ง Clearing Bank อย่างเป็นทางการในตลาดลอนดอน จึงเพิ่มความคล่องตัวให้แก่ นักธุรกิจและนักลงทุนมากขึ้น ขณะเดียวกัน ทางการเงินและอังกฤษ ยังมีข้อตกลงให้มีการซื้อขายและเปลี่ยนเงินหยวนกับเงินปอนด์ในจีนโดยตรงอีกด้วย

รัฐบาลจีนเริ่มมีการรณรงค์สนับสนุนให้เงินหยวนเป็นสกุลเงินสากล ตั้งแต่ปี 2009 ซึ่งเป็นช่วงเวลาที่เศรษฐกิจจีนเข้มแข็ง ทำให้นักวิชาการหลายคนคาดว่าเงินหยวนน่าจะก้าวขึ้นมาเป็นคู่แข่งกับเงินดอลลาร์สหรัฐฯ ในเวทีการเงินโลกในไม่ช้า

ปัจจุบัน เงินฝักในรูปสกุลเงินหยวนนอกประเทศจีน เพิ่มขึ้นราว 10 เท่าในช่วง 5 ปีที่แล้ว ส่วนการออกพันธบัตรในรูปสกุลเงินหยวน หรือ Dim Sum Bond จากที่ไม่เคยปรากฏมาก่อนในปี 2009 ขณะนี้ มีการออกพันธบัตร Dim Sum Bond ในตลาดต่างประเทศประมาณ 12 รายต่อเดือน รวมถึงเงินหยวนได้รับความนิยมทางด้านสินเชื่อเพื่อการค้า โดยมีการกู้ยืมในสกุลเงินหยวนเป็นอันดับ 2 ของโลก บทบาทเงินหยวนในตลาดโลกที่ค่อยๆ เพิ่มขึ้น ส่งผลให้ตลาดการเงินสำคัญๆ พยายามหาหนทางที่จะเป็นศูนย์กลางการค้าเงินหยวนในภูมิภาคต่างๆ ซึ่งรวมถึงตลาดลอนดอน

นักวิเคราะห์บางรายได้ให้ข้อสังเกตว่า การใช้เงินหยวนในต่างประเทศอาจไม่มากอย่างที่คาดหวังไว้ แม้ว่าปัจจุบัน เงินหยวนได้เลื่อนอันดับขึ้นมาอยู่ในตำแหน่งที่ 7 ของสกุลเงินที่นิยมใช้เพื่อการชำระเงินในเวทีการค้าโลก จากเดิมอยู่ในอันดับที่ 20 ในปี 2012 แต่เมื่อเทียบสัดส่วนแล้ว ปรากฏว่าเงินหยวนมีสัดส่วนเพียง 1.4% ของการชำระเงินทั่วโลก ขณะที่เงินดอลลาร์สหรัฐครองสัดส่วนถึง 42.5% ทางด้านการลงทุน การใช้สกุลเงินหยวนเพื่อการลงทุนก็ยังมีน้อย เนื่องจากจีนยังไม่เปิดตลาดให้ต่างชาติเข้ามาซื้อขายหลักทรัพย์ต่างๆ ได้อย่างเสรี ทำให้การใช้เงินหยวนมีข้อจำกัด แตกต่างจากสกุลเงินดอลลาร์สหรัฐ ที่ใช้เพื่อการลงทุนอย่างแพร่หลาย ส่วนหนึ่งเป็นเพราะสหรัฐอนุญาตให้มีการซื้อขายในตลาดการเงินการธนาคารอย่างสะดวก ประเมินกันว่า นักลงทุนทั่วโลกเข้ามาลงทุนในสหรัฐฯ ในรูปแบบต่างๆ เป็นจำนวนเงินราว 56 ล้านล้านดอลลาร์ ส่วนการลงทุนในรูปสกุลเงินยูโร เพื่อซื้อขายหลักทรัพย์ในยุโรป มีมูลค่าราว 29 ล้านล้านดอลลาร์ ขณะที่การลงทุนในรูปสกุลเงินเยนในตลาดญี่ปุ่นมีมูลค่าประมาณ 17 ล้านล้านดอลลาร์ ทั้งนี้ เงินลงทุนในรูปสกุลเงินหยวนที่เข้ามาลงทุนในหลักทรัพย์จีนมีมูลค่าราว 0.3 ล้านล้านดอลลาร์

รัฐบาลจีนได้ตระหนักถึงอุปสรรคต่างๆ ที่ทำให้บทบาทเงินหยวนในเวทีโลกไม่คึกคักเท่าที่ควร แต่จีนต้องการให้การพัฒนาดำเนินอย่างค่อยเป็นค่อยไป เพื่อรักษาเสถียรภาพทางการเงินการธนาคารของประเทศ ทั้งนี้ จีนมีเป้าหมายที่จะเปิดเสรีตลาดการเงินการธนาคารอย่างเป็นทางการอยู่แล้ว และกำลังขับเคลื่อนไปพร้อมๆ กับการปฏิรูปโครงสร้างทางเศรษฐกิจโดยรวม ดังนั้น การอนุญาตให้เงินทุนต่างชาติไหลเข้าออกอย่างเสรี จึงน่าจะเกิดขึ้นในไม่ช้านี้ เป็นอีกก้าวหนึ่งที่ช่วยสนับสนุนเงินหยวนในเวทีโลก